

508

Besluit van 17 juni 1994, houdende regels ter uitvoering van artikel 311a, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel (Besluit nationaliteitstoets zeeschepen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 4 maart 1994, nr. J 30.273/94, Directoraat-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken, Stafafdeling Wetgeving en Juridische Zaken, gedaan mede namens de Staatssecretaris van Justitie en de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

Gelet op artikel 311a, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel en artikel 231 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek;

De Raad van State gehoord (advies van 5 april 1994, nr. W09.94.0123);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 9 juni 1994, nr. J 30.696/94, Directoraat-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken, Stafafdeling Wetgeving en Juridische Zaken, uitgebracht mede namens de Minister van Justitie en de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

1. Bij de aanvraag van een verklaring, bedoeld in artikel 311a, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel, of artikel 37, eerste lid, van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992, legt de reder, indien de aanvraag betrekking heeft op een schip dat uitsluitend of mede in de uitoefening van een beroep of bedrijf wordt gebruikt, de volgende bewijsstukken en gegevens over:

a. een afschrift van de geldende statuten van de reder indien deze rechtspersoon is, of van de akte van het aangaan van een vennootschap of een rederij indien de reder een niet rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap of een rederij is, alsmede een opgave van een notaris betreffende de namen, adressen en nationaliteiten van de bestuurders, onderscheidenlijk van de hoofdelijk aansprakelijke vennoten of leden van de reder, dan wel indien de reder een natuurlijk persoon is, een opgave van een notaris omtrent de naam, het adres en de nationaliteit van de reder;

b. indien de reder een rechtspersoon is met een in aandelen op naam verdeeld kapitaal, waarvan niet alle bestuurders de nationaliteit van een der lid-staten van de Europese Gemeenschappen of van een van de

overige staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte bezitten: een opgave van een notaris betreffende de namen, adressen en nationaliteiten van de aandeelhouders van de reder, alsmede van het gedeelte van de aandelen van de rechtspersoon dat elke aandeelhouder toebehoort;

c. een recent afschrift van de inschrijving in het handelsregister van de vestiging van de reder in Nederland van waaruit hij het schip zal exploiteren;

d. een schriftelijke verklaring van de reder dat het beheer over het schip in overwegende mate vanuit Nederland zal worden gevoerd.

2. Bij de aanvraag van een verklaring, bedoeld in artikel 311a, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel, of artikel 37, eerste lid, van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992, legt de reder, indien de aanvraag betrekking heeft op een schip dat uitsluitend anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf wordt gebruikt, de volgende bewijsstukken en gegevens over:

a. een afschrift van de geldende statuten van de reder indien deze rechtspersoon is, of van de akte van het aangaan van een vennootschap of een rederij indien de reder een niet rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap of een rederij is, alsmede een opgave van een notaris betreffende de namen, adressen en nationaliteiten van de bestuurders, onderscheidenlijk van de hoofdelijk aansprakelijke vennoten of leden van de reder, dan wel indien de reder een natuurlijk persoon is, een opgave van een notaris omtrent de naam, het adres en de nationaliteit van de reder, dan wel een opgave van de naam, het adres en de nationaliteit van de reder, vergezeld van een kopie van de pagina's met de persoonsgegevens uit het geldige paspoort van de reder, onder verlening van inzage in het origineel, of een ander schriftelijk bewijs van de identiteit en de nationaliteit van de reder;

b. indien de reder een rechtspersoon is met een in aandelen op naam verdeeld kapitaal, waarvan niet alle bestuurders de nationaliteit van een der lid-staten van de Europese Gemeenschappen of van een van de overige staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte bezitten: een opgave van een notaris betreffende de namen, adressen en nationaliteiten van de aandeelhouders van de reder, alsmede van het gedeelte van de aandelen van de rechtspersoon dat elke aandeelhouder toebehoort;

c. indien de reder niet is een in Nederland wonende of gevestigde natuurlijke of rechtspersoon: een gezamenlijke schriftelijke verklaring van de reder en een in Nederland wonende of gevestigde natuurlijke of rechtspersoon, dat de laatstgenoemde natuurlijke of rechtspersoon beschikt over vertegenwoordigingsbevoegdheid inzake alle met het beheer over het schip verband houdende aangelegenheden.

3. Bij de aanvraag van een verklaring, bedoeld in artikel 311a, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel, of artikel 37, eerste lid, van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992, legt de reder naast de in het eerste of tweede lid bedoelde stukken voorts de volgende bewijsstukken en gegevens ten aanzien het desbetreffende schip over:

a. de meetbrief, afgegeven volgens de bestaande wettelijke voorschriften;

b. de bijlbrief, de koopbrief of enig ander bewijsstuk van eigendom, dan wel een stuk waaruit de titel blijkt krachtens welke de levering van het schip aan de aanvrager zal plaatsvinden binnen vier weken na de dag waarop de aanvraag wordt gedaan.

Artikel 2

De reder is verplicht aan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat zo spoedig mogelijk mededeling te doen van:

- a. iedere wijziging in de bij de aanvraag verstrekte gegevens, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdelen a, b of c, of tweede lid, onderdelen a of b, voor zover deze wijziging kennelijk van betekenis is voor het voldoen aan de eisen, bedoeld in artikel 311 van het Wetboek van Koophandel, en
- b. iedere wijziging in de gegevens, opgenomen in de bij de aanvraag verstrekte verklaringen, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, en tweede lid, onderdeel c.

Artikel 3

De Maatregel teboekgestelde schepen 1992¹ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 4 worden de woorden «de artikelen 14 tot en met 21» vervangen door: de artikelen 14 tot en met 20.

B

Artikel 12 wordt gewijzigd als volgt:

1°. in het eerste lid worden de woorden «een verklaring van aanbouw» vervangen door: «een bewijs dat het schip in Nederland in aanbouw is» en wordt na «artikel 194, vierde lid,» ingevoegd: tweede volzin, ;

2°. in het tweede lid wordt na «begonnen» ingevoegd: en dat het schip in Nederland in aanbouw is.

C

Artikel 13 wordt gewijzigd als volgt:

1°. in de derde volzin van het eerste lid worden de woorden «De artikelen 14, 16, 20 en 21» vervangen door: De artikelen 14, 16 en 20;

2°. in het tweede lid vervalt in de tweede volzin «21,» en komt de derde volzin te luiden: «Het verzoek dient tevens in te houden de verklaring, bedoeld in artikel 194, vierde lid, tweede volzin, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek en vergezeld te gaan van de verklaring van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, bedoeld in de vierde volzin van dat lid.»

D

In artikel 14, eerste lid, wordt «artikel 194, vierde lid, dan wel artikel 784, vijfde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek» vervangen door: artikel 194, vierde lid, tweede volzin, die, indien het een verzoek tot teboekstelling van een zeeschip, niet zijnde een zeevissersschip betreft, vergezeld dient te gaan van de verklaring afgegeven door of namens Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, bedoeld in artikel 194, vierde lid, vierde volzin, dan wel de verklaring, bedoeld in artikel 784, vijfde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.

E

Artikel 21 vervalt.

F

In artikel 36 wordt achter het woord «verklaringen» ingevoegd de zinsnede: «, evenwel met uitzondering van de in artikel 14, eerste onderscheidenlijk derde lid, bedoelde verklaring van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat onderscheidenlijk van de bevoegde autoriteit,».

G

Artikel 37 komt te luiden:

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 24 van de Kadasterwet wordt ter inschrijving van een akte van levering van een teboekstaand zeeschip of van aandelen daarin, tenzij het de levering van een zeevisserschip of van aandelen daarin betreft, bij die akte tevens ter inschrijving aangeboden een verklaring afgegeven door of namens Onze Minister van Verkeer en Waterstaat dat met betrekking tot het schip voldaan blijft worden aan de in artikel 311 van het Wetboek van Koophandel genoemde vereisten. De in de eerste zin bedoelde verklaring bevat de in artikel 21, eerste lid, onder a tot en met c, van de Kadasterwet bedoelde gegevens.

2. De in het eerste lid bedoelde verklaring wordt door of namens Onze Minister van Verkeer en Waterstaat afgegeven op aanvraag van de verkrijger, indien voldaan blijft worden aan de in artikel 311 van het Wetboek van Koophandel genoemde vereisten.

3. De kosten van aanvraag en afgifte van een verklaring als bedoeld in het eerste lid, komen ten laste van de aanvrager. Het tarief voor deze kosten wordt vastgesteld bij regeling van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat.

H

In artikel 38 vervalt «als bedoeld in artikel 199, eerste lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek» en wordt «een zeevissersschip of aandelen daarin» vervangen door: een teboekstaand zeevissersschip of van aandelen daarin.

Artikel 4

Indien het bij koninklijke boodschap van 2 juli 1993 ingediende voorstel van wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het Wetboek van Koophandel en de Wet nationaliteit zeeschepen in rompbevrachting (wijziging voorwaarden nationaliteitsverlening en registratie zeeschepen) (23 227) tot wet wordt verheven en in werking treedt, treedt dit besluit op hetzelfde tijdstip in werking.

Artikel 5

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit nationaliteitstoets zeeschepen.

¹ Stb. 1991, 572, gewijzigd bij besluit van 21 april 1994, Stb. 303

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid jo. vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende Nota van Toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 17 juni 1994

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

De Minister van Justitie,
A. Kosto

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma

Uitgegeven de *veertiende* juli 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemeen

Bij het wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het Wetboek van Koophandel en de Wet nationaliteit zeeschepen in rompbefrachtiging (wijziging voorwaarden nationaliteitsverlening en registratie zeeschepen)(Kamerstukken II 1992-1993, 23 227, nrs. 1 e.v.), wordt in het Wetboek van Koophandel een nieuw artikel 311a ingevoegd, waarvan het tweede lid het mogelijk maakt bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen betreffende de schriftelijke bewijsstukken en andere gegevens die de reder bij de aanvraag van de verklaring, bedoeld in artikel 311a, eerste lid, dient te verstrekken. Ook kunnen in dit besluit regels worden gesteld betreffende het toezicht op het (blijven) voldoen aan de in het nieuwe artikel 311 K. genoemde vereisten.

Vooralsnog wordt het slechts noodzakelijk geacht op één punt regels te stellen met betrekking tot het toezicht. Het gaat daarbij om de verplichting mededeling te doen van wijziging in de bij de aanvraag verstrekte gegevens (zie artikel 2). Het nieuwe artikel 311b K. geeft, naar het zich momenteel laat aanzien, voor het overige voldoende ruimte om het noodzakelijke toezicht uit te oefenen. Er bestaat echter nog geen praktische ervaring met dit toezicht, zodat het goed denkbaar is dat er in de toekomst wel behoefte zal bestaan om nadere regels op dit terrein te stellen.

2. Artikelen

Artikel 1

Het onderhavige besluit bevat een opsomming van bij de aanvraag van een verklaring, bedoeld in artikel 311a, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel of artikel 37, eerste lid, (nieuw) van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992, over te leggen bewijsstukken en gegevens.

Deze opsomming is in drie onderdelen gesplitst. Het eerste lid heeft betrekking op de stukken die de aanvrager dient over te leggen, indien de aanvraag betrekking heeft op een schip, dat uitsluitend of mede in de uitoefening van een beroep of bedrijf wordt gebruikt. Voor deze commerciële vaart dienen bewijsstukken te worden overgelegd, die betrekking hebben op de desbetreffende onderneming. Daarbij is in hoofdlijnen aangesloten bij artikel 4, eerste lid, onderdelen b, c, d en g, van de Wet nationaliteit zeeschepen in rompbefrachtiging.

Het tweede lid heeft betrekking op de aanvraag van een verklaring betreffende een schip dat uitsluitend anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf wordt gebruikt (een pleziervaartuig). In het tweede lid, onderdelen a en b, wordt eveneens in hoofdlijnen aangesloten bij artikel 4, eerste lid, onderdelen b en c, van de Wet nationaliteit zeeschepen in rompbefrachtiging. Aangezien het bij pleziervaartuigen, in tegenstelling tot de situatie bij koopvaardij schepen, vaak zal voorkomen dat de eigenaar een natuurlijk persoon is, en het van belang is geen onnodig zware voorschriften te hanteren, kan hierbij, in plaats van een verklaring van een notaris, ook worden volstaan met het vragen van inzage in en een kopie van het paspoort van de eigenaar.

Het vereiste in onderdeel c van het tweede lid hangt samen met artikel 311, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel, waarin voor pleziervaartuigen wordt geëist dat voldaan wordt aan onderdeel a van artikel

311, eerste lid, alsmede dat een in Nederland wonende of gevestigde natuurlijke of rechtspersoon beschikt over voldoende bevoegdheid inzake alle met het beheer over het schip verband houdende aangelegenheden. Met het stellen van deze eisen wordt invulling gegeven aan het volkenrechtelijke vereiste dat voor vlagverlening een «wezenlijke band» tussen de vlagverlenende staat en het schip dient te bestaan. Gelet op de ratio van de bevoegdheidseis van artikel 311, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel, te weten het verzekeren dat te allen tijde in Nederland iemand voor met het beheer over het schip verband houdende kwesties kan worden aangesproken, zal dit vereiste in de praktijk geen problemen opleveren als de eigenaar zelf in Nederland woont of gevestigd is. Van wezenlijke betekenis is het echter wanneer de eigenaar in het buitenland woont of gevestigd is. In dat geval wordt een gezamenlijke verklaring van de eigenaar en de vertegenwoordiger gevraagd dat aan het genoemde vereiste is voldaan.

Het derde lid regelt welke stukken, betrekking hebbende op het desbetreffende schip zelf, naast de in het eerste of tweede lid bedoelde stukken moeten worden overgelegd. Daarbij is aangesloten bij artikel 21 van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992, waarin de bewijsstukken zijn opgesomd die voorheen bij de rechtbank moesten worden overgelegd ter verkrijging van de goedkeuring op de aanvraag tot teboekstelling, bedoeld in artikel 194, vierde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek. Deze procedure bij de rechtbank is vervallen, zodat ook artikel 21 van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992 vervalt (zie artikel 3, onderdeel E).

In onderdeel b van het derde lid wordt, zowel voor de teboekstelling als voor de inschrijving van een akte van levering, een bewijs van eigendom gevraagd. Daaronder kan voor de toepassing van deze bepaling mede worden begrepen een notariële verklaring van erfrecht in het geval de eigenaar door vererving eigenaar van het schip is geworden. Denkbaar is echter ook dat de aanvraag betrekking heeft op een schip dat de aanvrager nog niet toebehoort, maar ten aanzien waarvan bijvoorbeeld wél reeds een koopovereenkomst is gesloten die verplicht tot levering aan de aanvrager in de nabije toekomst. In een dergelijk geval kan de verklaring ex artikel 311a, eerste lid, uiteraard niet méér inhouden dan dat een bepaald schip Nederlands zal zijn indien de eigendom overeenkomstig bedoelde overeenkomst zal zijn overgedragen aan de aanvrager en, maar dat spreekt vanzelf, de overige relevante omstandigheden, zoals vastgesteld door of namens de Minister van Verkeer en Waterstaat, ongewijzigd blijven. Daarom is in onderdeel b van het derde lid tevens bepaald dat in dat geval een stuk moet worden overgelegd waaruit de titel van de beoogde levering van het schip aan de aanvrager blijkt en tevens dat deze levering zal plaatsvinden binnen vier weken na de dag waarop de aanvraag wordt gedaan. Hierbij wordt de termijn van vier weken gehanteerd teneinde te voorkomen dat de hier bedoelde verklaringen ook zouden moeten worden afgegeven met het oog op (beoogde) eigendomsverkrijgingen waarvan onvoldoende duidelijk is dat die ook daadwerkelijk op zeer korte termijn zullen plaatsvinden, hetgeen zich met de bij deze materie sterk betrokken eisen van rechtszekerheid niet goed zou verdragen. Mede met het oog hierop zal in deze gevallen tevens in de door of namens de Minister van Verkeer en Waterstaat af te geven verklaring worden aangegeven dat zij slechts geldt voor het geval de aanvrager de eigendom ook daadwerkelijk verkrijgt overeenkomstig de verstrekte gegevens en indien de inschrijving van de akte van levering binnen een termijn van vier weken na de datum van afgifte van de verklaring plaatsvindt. De in de verklaring opgenomen termijn zal eenvoudshalve gelijk zijn aan de in het derde lid, onderdeel b, genoemde termijn, aangezien de afgifte van de verklaring in de meeste gevallen niet meer dan enkele dagen in beslag zal nemen. Ten behoeve van een

adequate rechtsbescherming dient in deze gevallen op de aanvraag van een dergelijke beschikking uiteraard ruim binnen de genoemde termijn van vier weken te worden besloten. Bijzonder gecompliceerde gevallen daargelaten, kan als redelijke beslistermijn (zie artikel 4:13, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht) uitgegaan worden van één week.

Artikel 2

Deze bepaling betreffende het toezicht (zie ook het algemeen deel van deze nota van toelichting) is in twee gedeelten gesplitst. Wijzigingen in de bij de aanvraag versterkte gegevens, met uitzondering van de gegevens betreffende het beheer, dienen alleen te worden doorgegeven voorzover zij kennelijk van invloed zijn op het eventuele verlies van de Nederlandse nationaliteit van het schip. Met het gebruik van de term «kennelijk» wordt aangegeven dat het gaat om wijzigingen waarvan objectief vaststaat en rechtstreeks uit de regeling is af te leiden dat zij invloed hebben op de nationaliteitsvereisten. Aangezien het hierbij gaat om relatief eenvoudig toepasbare formele criteria, is voor de belanghebbende duidelijk of wijzigingen in dit verband relevant zijn. Bij het beheersvereiste ligt dat op voorhand minder duidelijk, zodat daarbij (onderdeel b) is voorgeschreven dat elke wijziging in de gevraagde gegevens moet worden doorgegeven.

Artikel 3

In onderdeel B van artikel 3 van dit besluit is artikel 12 van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992 aangepast aan de wijziging in de procedure bij teboekstelling van schepen in aanbouw. Voorheen diende ook de aanvraag tot teboekstelling van een schip in aanbouw door de rechter te worden goedgekeurd. Aangezien bij een dergelijke teboekstelling in feite – naast het bewijs van eigendom – slechts aangetoond dient te worden dat een schip in Nederland in aanbouw is, bestaat er geen noodzaak tot een toets onder verantwoordelijkheid van de Minister van Verkeer en Waterstaat. Aangezien het handhaven van de tussenkomst van de rechter in dit geval tot uiteenlopende procedures zou leiden en overigens weinig toevoegt, is besloten de controle op de desbetreffende vereisten bij de bewaarder van het Kadaster en de Openbare Registers te leggen.

Het vervallen van artikel 21 van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992 (onderdeel E) kwam in de toelichting op artikel 1 reeds aan de orde. Als gevolg hiervan dienen ook de verwijzingen naar dit artikel in de artikelen 4 en 13 (zie de onderdelen A en C, onder 1°) te vervallen.

De onderdelen C, onder 2°, en D, bevatten terminologische wijzigingen die samenhangen met de wijziging van de tekst van artikel 194 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 37 van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992 handelt over de vereisten die gesteld worden aan de inschrijving van een akte van levering, bij de overdracht van een in Nederland teboekstaand schip. Tot dusverre was daarin geregeld dat ter inschrijving van de akte van levering tevens ter inschrijving moest worden aangeboden een verklaring van de verkrijger dat het schip de hoedanigheid van Nederlands schip behield. Deze verklaring behoeft de goedkeuring van de rechter, met het oog op de vraag of het schip na de overdracht de hoedanigheid van Nederlands schip inderdaad behield. In onderdeel G wordt het vereiste van goedkeuring door de rechter, in lijn met de wijziging van artikel 194, vierde lid, van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen door het vereiste van gelijktijdige overlegging van een verklaring afgegeven door of namens de Minister van Verkeer en Waterstaat dat voldaan blijft worden aan de vereisten die in artikel 311 van het Wetboek van

Koophandel worden geregeld. Een redelijke wetstoepassing brengt met zich mee dat inschrijving van de akte van levering slechts plaatsvindt als voldaan wordt aan het aan het slot van de toelichting op artikel 1 gestelde, dat wil zeggen dat de in de verklaring van de Minister van Verkeer en Waterstaat opgenomen geldigheidsduur nog niet is verstreken op het moment van inschrijving van de akte van levering en dat de levering plaatsvindt overeenkomstig de in de verklaring opgenomen gegevens.

Onderdeel H herstelt een onjuiste verwijzing in artikel 38 van de Maatregel teboekgestelde schepen 1992.

Artikel 4

De inwerkingtreding van het onderhavige besluit dient plaats te vinden gelijktijdig met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel waarop dit besluit is gebaseerd.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

De Minister van Justitie,
A. Kosto

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma